

Nro. 32.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 20-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

B é t s.

Generál *Bernadotte*, a' Frantzia Respublikának Fels. Udvarunkhoz küldött első rangú követje, ezen folyó hónapnak 13-ikán este, véletlenül a' maga három színű zászlóját ki-tétetvén, azt mint itten szokatlan dolgot, láрма jelnek lenni gondolta a' nép, fel-háborodott, és azon házat, a' mellyben a' nevezett követ lakása vólt, megtámadta; hanem a' leg ottan tétetett jó rendelések, és a' lakosok engedelmessége minden további rendeletlenségeknek végett vetettek, 's helyre állították a' tsendességet. Azomban jobbnak tartván a' nevezett Frantzia követ az innen való el

távozást, a' következett vasárnap dél után minden hozzá tartozóival együtt *Rastadt* felé vette az útját.

Német Birodalom.

A' Svéviai kerületben lévő Imperialis városoknak *Ulmában* öszve gyüllött deputatusai következő foglalátú promemoriát küldöttek a' Rastadti Imperialis deputatióhoz: „Sokféle hírek támadván a' Birodalombeli Szabad városoknak jövődöbeli sorsokról: kötelelességeknek tartották köz gyüllést tartani, 's együtt tanátskozni. — A' Svéviai kerületben lévő Szabad városok szerentséseknak lenni tartják magokat régi Constitutiójok mellett, és továbbá is a' mellett kívánnak meg-maradni. Ők mind a' Fels. Tsászár, mind az Imperium védelmére erőssen támaszkodván, köteleseknek lenni itilték magokat ezen értelmeknek, kívánságoknak, és alázatos kéreseknak Tsászár Ő Felsége, és a' Rastadti Congressus eleibe való terjesztésére. Az ő, mint harmadik Imperialis Status meg-maradásoknak fundamentuma a' Birodalom Constitutiójának valóságos része, ők is egy aránt viselték a' háború terheit, és leg inkább az Imperialis városokban virágoztak a' kereskedés és mesterségek. Hogyha a' szükség azt hozná magával, hogy a' Rénuson túl fekvő Német Tartományoknak el-vesztések miatt szenvedett kárt ki-kellene pótolni, ők még sem gondollyák, hogy az Imperialis városoknak kellene fel-áldoztatni. És bátor találtattak légyen is, némelly Szabad városokban olyanok, a' kik mostani szabadtságokkal meg nem elégedvén, más Hatalmaságok alá kívánnák magokat adni: mindazáltal egy Szabad város sem találtatik a' Svévia kerületben, a' melly ezen kívánsággal lelkesítettne, és a' kik azt kívánnák is, azok nem a' köz jót, hanem magános hasznokat munkálódják. Egyszermind azon esedeznek a' Rastadti Imperialis deputatió előtt, hogy jelentse meg az ott lévő Frantzia Deputatusoknak, hogy azok, a' kik e'

dolog végett kéreseket ő eleikbe és a' Párisi Directorium eleibe terjesztették, nem a' városok tudtával, hanem néhány nyughatatlan, és újításokat kedvellő emberek nevében mivelték azt 's. a' t.

Azok a' *Kolóniai*, *Bonni*, 's több Rénus bal partyán fekvő városbeli tiltviselők, a' kik ennek-előtte két hólnappal a' Frantzia Respublika hívségére esküvéssel magokat kötelezni nem akarták, most már minden közönséges hivatalokból ki rekesztettek, melly miatt nem kevés békételenség támadott benne. — A' Prussziai Statusokban tartózkodó Frantzia emigránsoknak meg nem engedtetik a' Sz. Lajos vitézi rendje tzimmerének viselete.

Moguntziában, e' folyó hólnapnak kezdetében minden lakos köteles vólt a' Curiában, az az, a' város közönséges házában meg jelenni, 's magát keze írása által kötelezni arra, hogy ő egész örömmel 's készséggel kíván a' Frantzia Respublikával egyesítettetni. — Az oda való papság még eddig meg nem háborítatott előbbi jussaiban, a' templomok is nyitva tartatnak a' közönséges isteni tiszteletnek gyakorlására. — Aprilis 5-ik napján ott, tudniillik *Moguntziában* olaj szenteltetett, mind *Trier*, mind *Vormatia*, és *Kolónia* számára. Ott is, és másutt is sequestrum alá vettettek az Angliai portékák és kézi mivek. — *Trierben* éjjel levágotott a' szabadtság fája, és tsufos pasquilus ragasztatott reája, mellyben hogy semmi része nem vólt az oda való Magistratusnak, avval kívánta meg bizonyítani, hogy mingyárt mást állítatott annak helyére. — *Helvétziából* sok szerzetes papok, apátzák, és világi emberek költöztek Német Országba. — A' Heszzen Kasszeli örökös Hertzeg felesége, született Prussziai Kir. Hertzeg asszony egy férfi, *Antal* Saxóniai Hertzeg hitvese egy leány magzatot szültek e' világra.

A' Rastadti Congressusról.

Az Imperialis deputatióznak azon promemoriájára, mellyben a' Rénus bal partyán fekvő Né-

met tartományoknak egy darab részét, úgymint, a' *Rúr* és *Moza* és a' *Nette* és *Rénus* vizei közt lévő földet vissza adattatni, és a' *Rénus* jobb partyán lévő *Frantzia* truppokat által vezetetni kívánta, rövideden azt felelték a' *Frantzia* deputatusok: 1) Hogy azon tartományoknak vissza botsáttatása ellenkezik a' *Német Birodalom*, és a' *Frantzia Respublika* bóldogságával. 2) Hogy valameddig a' közönséges békesség tökéletességre nem megyen, addig gondolkozni sem lehet a' *Rénus* jobb partyán lévő *Frantzia* truppoknak hazamenetelekről; ahozképest 3) arra kéri a' deputatiót, hogy a' békesség második basisában, a' saecularisatióban, minden modificatio nélkül egygyezzen meg. 4) Mutassa ki azon saecularisalandó Statusokat, a' mellyek által a' *Rénus* bal partyán kárt vállott *Fejedelmek* recompensaltathassanak.

A' közönséges békességnek siettetése végett azt végzette leg közelebb az *Imperialis* deputatió, hogy mivel a' levelezés által való alkudozás sok időt foglal el: arra való nézve egy *Commissiót* kell ki nevezni, a' melly a' két alkudozó félnek kivanságát egymással közölhesse, és szóval vihesse azt végbe, a' mint eddig irás által közöltenek egymással.

Helvétzia.

A' *Magyar Kurir*, *Aprilis* 17-ikén költ 31-ik darabjának 483-ik lapján félbe szakadt tikkelyeknek folytatása: 6) Tsak négy *Minister* fog lenni, úgymint az 1-ső a' külső és hadi dolgokra: a' 2-ik a' törvény és dolgokra és policiára, a' 3-ik a' financiára, kereskedésre, és földmivelésre; a' 4-ik a' tudományokra, mesterségekre, a' közönséges épületekre, hidakra, útzákra 's. a' t. ügyelő *Ministerek*. 7) Nemtsak a' hadi tiszteknek, 's *ministereknek* vagy ki neveztetésekre, vagy hivatallyoktól való megfoltzásokra, hanem egyfzersmind az előülőknek, *fiscalis Prokátoroknak*, közönséges adó bélyédőknek, és *Cantonbeli Commissariusoknak* vá-

lasztásokra is jussa lészzen a' Directoriumnak. Az ezek alatt való tiszttviselőket pedig ők fogják ki rendelni. Ezen itten fel jegyzett tizikkelyekből is azt lehet itilni, hogy a' miképen sok rendbeli hivatalosok fognak a' *Helvétzia* reformalt Respublikában lenni; úgy sokkal több költségei is lésznek ennekutánna, mint vóltak ennekelőtte, nemtsak azért, hogy nevedkedni fog a' közönséges tiszttviselőknak a' száma; hanem azért is, mivel gyakorta fognak változni, az illy változások pedig mindenkor sok költséggel lésznek öszve kaptoltatva.

Básel várasának épen az a' sorsa fog lenni, a' melly vólt *Mühlhausennek*, t. i. az is öszve fog a' Frantzia Respublikával kaptoltatni, mellyet, a' mint irják, magok a' lakosok is kívánnak. — Ellenben a' *Báseli* Cantonbeli Gyülekezetek közönséges gyüllést tartván, egyenlő akarattal bevették a' *Párisba* készítettett Constitutiót, és már ki is nevezték jövendőbeli képviselőiket. — A' nem régiben Helvétziának északi részébe küldetett *Báseli* deputatusok, onnan már vissza tértek. — Minthogy a' *Lucerni* Cantonban még most is nagy tekintetben vagyon a' papság, és nagy bé folyása vagyon a' köz dolgoknak folyamatajába, oda bé sem mentek. — *Tigurumból*, a' hol meg lehető baratsággal fogadtattak vala, *Sz. Gallenbe* utaztak, mellyben szinte Országos vásár lévén, számosan vóltak az *Appenzeli* Cantonból, a' kik előre el-lévén arról hitettetve, hogy a' *Báseli* Cantonbeliek magokat a' Frantzia Respublikával öszve akarják kaptsolni, nemtsak szóba nem állottak velek; sőt inkább motskos szókkal illették őket, és ha bátorságos helyre nem vették vólna magokat, halállal petsételték vólna bé követségeket. — A' *Sz. Galleni* Magistratus sem tartoztathatta őket heves indulatjokban, a' kik tüzzel fénygették a' várast.

Brunnenben, Sviciának, népes városában, a' hol az *Uri*, *Sviciái*, és *Untervaldi* Cantonok 1315-ik esztendőben magok közt örökös szövetséget kötöt-

tek vala, minap gyűllést tartván a' *Zugi, Glarusi, Uri, Untervaldi,* és *Sviciai* deputatusok, egy szívvel lélekkel abban állapodtanak meg, hogy ők semmi külső hatalmasságtól nem akarnak függeni, ennekutánna is kívánnyák előbbi Constitutiókat fenn tartani, azt javaikkal's vérekkkel védelmezni, és tellyességgel bé nem veszik a' *Párisban* készítettett Constitutiót. — Több szomszéd Statusokat is, nevezetesen az *Appenzeli Cantont,* a' *Sz. Galleni* Apaturságot, *Thurgaut,* *Rheinthalt,* *Sarganst's.* a' t. meg hivtak magok szövetségebbe, és a' mint iratik, ezek is hasonló indulattal viseltetnek a' *democratica* igazgatás formája eránt. Fülébe menvén e' dolog *Schauenburg* Frantzia Generálisnak, szükségesnek itilte egynéhány ezer embert oda küldeni, 's az által a' hazafiak közt támadható háborúságot előre el-távoztatni.

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* tudósítások szerént, ezen folyó Aprilisnek 23-ik napján fognak ezen Respublika számára készítettett új Constitutiónak meg vizsgálására a' Gyülekezetek öszve gyülleni, melynek közönségesen lejendő bé-vételét reménylik. — Ezen új Constitutióban arról is törvény vagyon hozattatva, hogy azok, a' kik 1795-ik elztendőtől fogva hazájokból ki-költöztek, és az előbbi kórmánynak nagy barátjai vóltak, örökössen ki rekesztessenek ezen Köz Társaság kebeléből, és hogy hátra hagyott örökségeik *confiscaltassanak* el a' közönséges haszonra.

Azok a' közönséges hivatalbeli személyek, a' kik a' *democratica* igazgatás formájához hideg indulattal viseltetnek, egy átallyában meg-foltattak eddig viselt tiztsegeiktől. — Hasonló sorsra jutott az *Amsterdami Parnassim,* az az, az oda való Zsidó Sinagogának előjárói, a' kik azokat az Izraelitákat, a' kiket a' Frantzia alkotmány barátjainak lenni tapasztaltak, magok gyülekezetéből ki rekesztették, és a' több Izraelitáknak a' velek való társalkodást, és öszve házasulást ke-

ményen meg tiltották. Minthogy pedig ezen Zsidók gyülekezetéből ki-rekesztettek között vólnak, *Bromet* és *Lemont* Amsterdami képviselők; tehát egész erővel azon iparkodtanak ők, hogy az Amsterdami Zsinagogának Előjáróit rút színekkel lefesthessék, és olyanoknak lenni tartásák, a' kik az Izraelitáknak a' Keresztényekhez való közelítéseket leg inkább akadályoztatni igyekeznek.

Márcz. 13. ik napján egy különös deputatiót a' küldött Hágai Directorium *Amsterdámba* 100 lovas katoná örizete alatt. Frantzia Generál *Joubert*, Hollandus Generál *Daendels*, és *Delacroix* Frantzia Minister is oda mentenek, de miért? miért nem? senki sem tudja bizonyosan. Ezen deputatusok kedveért fényes bálokat és gazdag vendégségeket adtak az Amsterdamiak. — A' Hágai törvénytévő Gyűlés végzése szerént, minden külső udvaroknál lévő Batávus Ministerek, Agensek, és Consulok köteleztetnek az anarchia, foederalismus, aristocratia, és helytartó Fejedelemség ellen hozatott törvényeknek szoros betöltésekre való eskövést le tenni.

A' Hágai későbbi tudósítások szerént, erősen sürgeti az ott lévő Frantzia Minister polgár *Delacroix* ezen Köz-Társaság kikötő helyeiben a' tengeri készületeket, és nemcsak hajókkal, hanem katonával, hajós legényekkel és pénzel is kell ezen Republikának a' Frantziák' Anglia ellen való expeditiójokat segiteni. Minthogy egészen megszünt a' Batávusoknak tengeri kereskedések, 1000 szállító hajóval is könnyen lehet a' Frantzia Republikát segiteni. — Az Amsterdami Zsidó Zsinagogáknak bé-zároltatások miatt, nagy békételenség támadt az ott lakó Izrael maradéki közt, a' melly mindazáltal csak ugyan le-tsendesitetett.

Mormann, a' néhai helytartó Fejedelem jószágainak Administratora, rossz sáfarsága miatt hivatalyától meg fosztatott. — Egy van *Maanen* nevű Prokátor hazában 81 láda könyvei és irásai találtattak a' helytartó Fejedelemnek, melly miatt

ő is fogságra tétetett, 's egyfzersmind keményen megparantsoltatott, hogy minden lakos, a' kinél ilyen ládák, irások, könyvek, documentumok, pénz, avagy butorok le vagynak tétetve, jelentse bé a' kórmányszéknél, külömben haza árulónak fog tartatni, és mint olyan, halállal megbüntetni.

Olasz Ország.

A' *Rómában* vólt Európai udvaroknak Minis-terjei, Agensei 's. a' t. egymás után mindnyájan elmentek onnan. A' Nápolyi követnek 3 óra alatt oda kellett *Róma* városát hagyni, kinek minden irásait elpetséeltette az oda való Frantzia Kórmányozó Vezér. — Nemtsak a' Kárdinalisok, és Praelatusok, hanem számos világi Urak és tisztviselők is ki-költöztek *Rómából*, a' kik rész szerént Nápoly Országba, rész szerént a' Florentziai Herzségbe mentek által. — *Livornóba* és *Florentzia* városába ezrenkent takarodtak a' Római emigránsok. — A' Római Statusokból vagy ki-küldetett, vagy önként ki ment emigránsoknak hátra maradt ingó és ingatlan jószágait maga számára foglaltatta el az úgy nevezett Római Respublika, a' mellyekből, ha vevők elegen találkoznak, szép summa pénzt lehet tsinálni. — *Giustiniani* polgár rendeltetett Római követnek *Párisba*, a' ki Mártz. 25-ik napján oda el is indúlt.

A' Római Respublikának 368 tikkelyből álló Constitutiója Mártzius 20-ik napján hirdettetett ki a' Vaticanumi palota előtt való tágas piatzon nagy pompával, ezen megjegyzéssel, hogy tellyes jussa vólna a' Frantzia Respublikának a' Római Statussal, mint fegyvere által el-fogláltatott Országgal, szabad tettzése szerént bánni: mindazáltal tellyes szabadsággal, és mástól való nem függéssel kívánnya a' Római népet megajándékozni 's. a' t. Ez a' Constitutió tsak némelly dolgok neveinek változtatásával, és nem valósággal külömbözik a' Frantzia Constitutiótól. *Rómában* az öreg Tanáts *Senatusnak*; az ifjabb Tanáts *Tribunatusnak*; a' Directorium *Consulatusnak*; a'

fő bírák *Praetorok*nak; a' Kinttartók *Quaestorok*-nak neveztetnek, a' régi Római Respublikának szokása szerént. — A' *Senatus* 32, a' *Tribunatus* 72, a' *Consulatus* 5 férfiakból fognak állani. — Consuloknak *Angelucci Liborio*, *Matheis Jákób*, *Panacci*, *Reppi* és *Ennio Quirino Visconti*, Generál Titoknokká a' Párisi *Bassal* neveztettek ki a' Frantzia fő vezér által. — Minden departementumban egy centralis, az az, fő administratió, 's minden Cantonban egy fő municipalitás, az az, magistratus fog lenni. — A' fegyveres hatalom nemzeti gárdistákból, a' kik nem mindenkor telzenek szolgálatot, és egy állandó armádiából fog állani. Az *elsőbb* a' fegyvert viselhető polgárokból és a' polgárok fiaiból, az *utólsóbb* az önként hadi szolgálatot veendő emberekből fog öszve szerkeztetni, és nemcsak a' szárazon, hanem vizen is szolgálatot tenni. A' külső hatalmasságokkal való békességes, commercialis, és kereskedésbeli traktáknak kötésére magának a' *Consulatus*nak is vagyon hatalma; ellenben a' törvénytevő Gyűlésnek hire 's meg egyyezése nélkül hadat senki ellen nem indíthat.

A' Frantzia és Cisálpina Respublikák közt kötött kereskedésbeli trakta a' következő 10 cikkelyekből áll: 1) Egyik sem tilthattya meg a' maga szövetségesei portékáinak bévitetését, 's az azokkal való kereskedést. 2) Valamint az egyik, úgy a' másik Respublika is szabadosan kereskedhetik egymás tartományaiban, még pedig mindenféle portékával, ki vévén a' búzával és lisztel való kereskedést a' szük esztendőkbén. 3) Hogyha az egyik vagy másik Respublikából bévitendő portékákra valamely adó fog vettetni, 6 pro Centumot felül ne haladja. 4) A' közönséges békességnek helyre állításáig csak fele 30-ad vettessék a' külső szekereken és hajókon bévitendő portékákra. 5) A' közönséges békesség után mind a' két Respublika tulajdon hajóin vigye bé a' portékáit, más nemzetek hajói kótya vetyére való büntetés alatt egyátallyában megtiltatnak. A' 6-ik és 7-ik cikkelyekben az a' mód határoztatik

meg, a' melly szerezént a' bévitetendő portékák-
nak bétét verificalni kelletik. 8) Mind a' két
Respublika azon fog igyekezni, hogy a' közben
fekvő birodalmakon keresztül vitetendő portékák-
ra vettetni szokott 30-ad megkönnyítessék. —
9) *Májlandtól* fogva *Párisig* egy új postajárás ál-
lítassék fel. 10) A' *Párisi* Directorium eszközteni
fogja azt az Afrikai Hatalmasságoknál, hogy azon
tekintetben tartassék a' Cisálpina Respublikának
vitorlája, a' mellyben tartatik a' Fr. Respublikáé.

Frantzia Respublika.

A' *Helvétziai* Cantonokból vissza marsirozott
truppok parantsolatot kaptak az eránt, hogy *Per-
pignanba* menni siessenek; de miért? Azért e'
hogy *Portugallia* ellen fognak vezéreltetni, vagy
talán a' *Touloni* flottára ülnek? bizonytalan. —
Néhány *Párisi* közönséges levelek azt hirdetik,
hogy a' *Specciai* kikötő helyből ki-evezett Fran-
tzia flotta, a' mellyre 30,000 főből álló hadi sereg
szállítatott, Egyiptomba fogna menni, a' honnan
könnyű lészen a' napkeleti *Indiában* lévő Brittu-
sokat hátul meg támadni. Úgy láttzik, hogy kész
akartva szórattatott ki ez a' hir, azért, hogy senki
előre meg ne tudhassa, hová, és ki ellen küldet-
tett azon flotta.

A' tengeri dolgokra ügyelő Frantzia Minis-
ternek a' Frantzia kikötő helyekből *Párisba* lett
vissza térése, és a' Directoriummal tartott egyné-
hány conferentia után, az Anglia ellen való ex-
peditiónak siettetése végett, im' ezeket végzette
a' Directorium Aprilis 2-ik napján: 1) Hogy azon
decasnak el-telése után, mennyen el *Bonaparte* fő
vezér *Brestiába*, és vegye kezére az Angliai ár-
mádiának kórmányozását. 2) Mind a' hadi, mind
a' hajó seregeket ő igazgassa azon expeditióban.
3) Hogy az alatta lévő vezérek egész engedelmes-
séggel viseltessenek eránta.

Hogy valamelly titkos, és ki-tanúlhatatlan
fel-tétele légyen a' Frantzia Directoriumnak, ab-

ból meg lehet itélni, hogy sok derék, és a' tudományokban 's mesterségekben gyakorlott férfiakat választott ki, 's küldött *Toulonba*. A' honnan azt írja *Poultier*, nem tudják, *úgymond*, azt az Anglusok, hogy a' N. Britannia ellen készített expeditió csak melleleg való dolog legyen azon nagy munkához képest, a' melly bámulással fogja e' világot bé tölteni. Néhány hónapok múlván tsudakat fog e' világ hallani, és bizonyossá lenni a' felől, hogy a' Brittusoknak sem *Indiában*, sem más szigetekben semmi kikötő helyek nem fog maradni.

Aprilisnek 4-kén kemény parantsolatot adott ki a' Directorium a' Decasoknak szoros megtartások eránt, azt adván okúl, hogy az egy valóságos része legyen a' Frantzia új Kalendáriumnak, melly olly végből állitatott fel, hogy az által egészen el töröltessék az előbbi idő számlálásnak módja. A' ki a' Frantzia Kalendáriumhoz magát alkalmaztatni nem akarja, nemcsak rosszakosnak, hanem egyszersmind, a' haza és szabadság ellenségének fog tartattatni. Minden közönséges tisztviselők, kézmivesek, napzámosok nem a' hetek, hanem a' Decasok szerént vegyék fizetéseket.

Nielli Contre-Admirál Mártzius 24-ik napján kezére vévén a' *Bresti* flottának kórmányozását, a' 120 ágyúval meg-rakott Admirálisi hajón ki evezett az Oceanus tengerre, a' több hajók is fogják ötet követni. A' *Rocheforti* flottának egy osztálya szerentsésen bé-jutott a' *Bresti* kikötő helybe. Mind a' tiszteknek, mind a' köz embereknek zsoldjuk rendes időben ki-fizettetik, és a' restantiájok ki-fizetése eránt is meg-tétettek a' rendelések.

A' *Rómában* lévő Frantzia ármádia tisztjeinek *Massena* Generális ellen küldött levelét jól meg-rostálván a' Directorium, egy proclamatiót küldött Mártzius 9-ik napján azon Olasz Országgi Frantzia ármádiához, mellyben, valamint az ottan végbe ment pusztításokat, úgy a' hadi tisz-

teknek fő vezérjek ellen való fel-támadását ótsárollyá. Egyszermind parantsolatot küldött az ott lévő Frantzia Commissariusoknak, hogy az ott gyakorlott puztításokat szorossan visgállyák, és büntessék meg azokat, a' kik abban részesültek. A' fő kórmányozás *Brüne*, a' tisztek dolgának meg-visgálása *St. Cyr* Generálisokra vagy-nak bizattatva, és hogy vagy az egyik, vagy a' másik rész ártatlansága ki nyilatkozzék, négy tisztek küldettek az Austriai-Velentzei Statusokba, 's nevezetessen *Paduába*, hogy a' Generál *Massena* ellen tett vádaknak valóságos mivóltát ki-tanúlván, illendő jelentést tehessenek a' Directoriumnak. Azomban akármivel vádolták legyen a' *Rómában* való tisztek *Massena* Generálist; még is mindazáltal nagyon betsülli ötet a' Directorium hadi talentomaira 's érdemeire nézve, a' kit önnön maga *Bonaparte* fő vezér is szerentse fiának nevezett a' maga Olasz Országi tudósításaiban, 's ugyan ezen tekintetre nézve küldetett ő a' *Rómában* lévő Frantzia ármádiának kórmányozására. Maga *Massena* Generál is egy hirdetményt adván ki Mártz. 14-ik napján, hathatós okokkal mentegeti magát az ellene bé-adott vádak ellen, és nagyon sajnállyá, hogy azon fegyveres társai, a' kiket ő Olasz Országban már annyi sokszor szerentsésen vezetett az ellenség ellen, ekként jutalmaztattyák meg erántok való jó hajlandóságát. De ezen hirdetményét is le tépték a' falakról a' katonák és tisztek, és világosan ki mondották, hogy ők semmiben sem fognak Generál *Massena* parantsolatjának engedelmeskedni. Ez az oka, hogy ő néki *Génuába* kellett által menni.

Nagy Britannia.

A' későbbi Hiberniai levelek szerént már most ottan is meg-lehetős tsendesség vagyon, minekutánna az utólsó öszve esküvésnek fejei meg fogattatván tömlötzökre hányattattak, és az egész Ország ostrom alá rekesztetett vólna. Az öszve esküttek *coryphaeusa* Lord *Fitzgerald* egy tsóna-

kon Frantzia Országba szökött által; de az a' hajós, a' ki ötet által viute, hat hólnapig tartó fogságra sententziáztatott. — A' Hiberniai tengeri pártoknak védelmezésekre ismét egynéhány linea hajó küldetett a' *Thompson Admiralis* flottájához. A' Hiberniai Presbyterianusok és Dissentersek arra kötelezték magokat, hogy ők a' Hazának mind belső, mind külső ellenségei ellen készek lesznek szolgálatot tenni (a). Lord *Duncán* is részesülni fog Hazájának Frantziák ellen való védelmezésében, és azon *Jupiter* nevű linea hajóra, mellyet a' múlt October 11-ik napján nyert vala el a' Belgáktól, fogja a' maga Admiralisi vitorláját fel-függeszteni. Minden tenger partyához közel fekvő helységeken dárdák és lántsák olzogatattak ki a' férfi lakosoknak, a' kiknek számok könnyen reá megy 100,000 emberre. Ezek is akadályára lehetnek az ellenségnek.

Parlamentalis Dolgok.

Hertzeg *Bedfordnak* azon beszédje, mellyet Mártzius 22-ik napján mondott vala a' Ministerium meg változtatása eránt, a' Felső Parlamentum gyűllésében, rövideden ide megyen ki: „A' jelenvaló környülállások, és az én tulajdon lelkem esmérete köteleznek engemet ezen planumomnak fel-adasára. A' mostani financialis Minister *Pitt* tizedfél millió font sterlingre menő esztendei interestes fizetéssel szaporította a' nemzet terhét, ő előtte soha egy Minister sem öregbítette a' köz adót annyira mint ő. Nem másként, hanem egyedül a' békesség, és a' mostani alkotmány meg változtatása által szabadúlhat meg a' nemzet a'

(a) Széles értelemben Dissenterseknek neveztetnek Nagy Britanniában mind azok, a' kik az Angliai uralkodó vallással ellenkeznek; szorosabban pedig a' Presbyterianusok, és Non-conformisták, a' kik nem a' püspökök, hanem a' gyülekezetek Vénéi által kívánnak igazgattatni.

fényegető veszedelemtől. Egy olly végre hajtó hatalom alatt élünk, melly minden valóságos szabadságától megfosztotta a' nemzetet, és felettébb súlyos terheket rakott vállaira. *Hiberniában* mindent az ármádiára bízta a' Ministerek, tudjuk pedig azt jól, hogy a' hol szabad keze van a' katonaságnak, ottan keserves állapotban van a' föld népe. Itten Angliában gyanusokká igyekeznek tenni a' Ministerium barátjai azokat, a' kik közzé én is számlálom magamat. Azok, a' kik most a' Parlamentum reformatióját sürgetik, azzal vádoltatnak, hogy a' Frantziáknak titkos barátjai légyenek. De vallyon nyomorúlt szolgaságba kívánnyaké azok a' népet éjteni, a' kik annak szabadságát és jussait fenn tartani igyekeznek; akkor leszünk mi valóságos szolgák, ha a' Frantziák kiszálhatnak földünkre. — Imé közönséges helyen arra kötelezem magamat, hogyha úgy lenne a' dolog, a' legveszedelmesebb helyre állanék kedves Hazám védelmezésére, bátor a' mostani Ministerium megmaradna is, hanem, ha épségben vissza jöhettek, mingyárt magam fogok a' Ministerek ellen háborút indítani, a' kik tudniillik leg nagyobb ellenségei a' Hazának."

Hasonló hángon szólt Marquis *Landsdowne*: „Nagy Britannia, *úgymond*, olly veszedelmes állapotba van helyezettette, hogy idegen Statuokból kell annak meg-orvoslására orvosokat hívni. Remenylem, találhatnak még 50 olly férfiak közöttünk, a' kik alkalmasak lehetnek Hazánknak veszedelemtől való megmentésére. Még most is jól emlékezem az Amériikai háború alatt, melly a' jelenvalóhoz képest csak árnyék, béadott addressre. Vólt ollyan idő, a' mellyben tsufság lett volna a' Frantzia financiát az Angliával egybe hasonlítani, és nagy embertelenségnek frigyeseinknek erántunk való szivességét kétségbe hozni — most pedig még csak egy igétskével sem tétetik róllunk emlékezet a' *Rastadti* Congressusban. Úgy kell tartani, mintha az Európai mutató kártyáról egészen ki töröltetett volna Anglia. Élesen kell veszedelmünk szeme közibe tekinteni;

nem esztendőök és hólnapok, hanem egynéhány napok alatt el válik jövődöbeli sorsunk. Addig míg tengeri erönk jó állapotban vagyunk, nem félhetünk; de ha *Hoche* Generál *Hiberniába* lett ki szállása eszembe jut, borzad a' lestem. Ez az Ország még most is fegyver által tartatik az engedelmesség alatt, és annak déli részében a' földet sem művelték bé a' lakosok. Hiberniát többre kellene minékünk betsülnünk Indiai örökségeinknél. Hogyha az udvar nem láttya a' veszedelmet, látni fogja a' nép, és gondolkozni fog Hazánk meg mentésére vezető törvényes eszközökről 's. a' t.

A' Felső Parlamentumnak Mártzius 26-ikán tartott gyűllésében Lord *Moira* is hosszasán szólott *Hiberniának* szomorú állapotjáról. Ez a' szegény Ország, úgymond ő, még most is a' leg keményebb kényszerítő alkotmány el viselhetetlen járma alatt nyög; éppen azon barbarusi állapotban vagyunk még most is, a' mellyben minden éjel megvonatván a' lárma harang, kinek kinek el kellett a' gyertyáját óltani, még az olyan szegény familiának is, a' mellynek beteg gyermeke haldokló félben vólt. Némellyek kínzás által kényszerítettek tulajdon és mások vétkeikről vallást tenni. A' leg kissebb gyanuságra is porrá égettettek a' békességet szerető lakosoknak házaik. Több ellenek gyakorlott kegyetlenség ne meiről nem szóllok, de a' mit szóllottam, mind az tsupa valóság, és kívánnám, hogy valaki engemet meg-tzáfolhatna 's. a' t.

Az Alsó Parlamentum gyűllésében is sokan szóllottak e' tárgyról. *Pitt* Minister jóvá hagyta, 's szükségesnek itilte a' Hiberniával való kemény bánást.

Elegyes Dolgok.

Egy ezen esztendőben, *Párisban* ki-adatott, illetén nevet viselő munkában: *Decouvertes dans le Mer du Sud*, az az, *A' déli tengerben fel-találtatott szigetekről*, illetén szép, és emlékezetre méltó anecdotát olvasunk: 1793 ik esztendőben ki-menyvén néhány Portugalliai hajók a' déli ten-

gerbe, sok ide's tova való tsavargásaik után a' tsendes Oceanus tengerbe jutottak, holott egy es-méretlen szigetet találtak-fel, mellynek lakosai Frantzia emigránsok vóltak, a' kik a' Frantzia revolutiónak első szélvezzei közt, tsaknem mindnyájan hajóseregbeli tisztek lévén, familiáikkal edjűtt, hazájokat el hagyván, ottan, mint igen szép és termékeny földön, le-telepedtek. — Az egész colonia mintegy 100 személyből álló. Minden testek táplálására való terméseik bővséggel vóltak, és tsak barmok nélkül szükölködtek, hanem azokat is ajándékoztak nékiek a' Portugalliai hajók. Egész Constitutiójok és éltek módja hasonlít a' régi Patriárkák életéhez. — *Bonóniából* 12 patriotak utaztak *Párisba*, a' kik részeseülni akarnak az Angliai expeditióban. — A' Pruffziai ármádiának uniformisát meg-változtatta, és azon lábra állította a' Király, a' melly lábon vólt néhai II. *Fridrik* uralkodása alatt. — A' *Párisban* árestomban tétetett Portugalliai Minister *d' Aranja* szabadon botsáttatván, onnan el menni kéntelenítettik. — A' *Helvétziai* földön kvártélyozó Frantziák számára 6000 mázsa gabonát; 350 mázsa zabot; 13,000 mázsa szénát; 12,000 mázsa szalmát; 12,000 mázsa sót; 1000 pint bort; 3000 pint etzetet; 200 öl fát; 10,000 pár tzipellöst; 10,000 pár harisnyát; 10,000 inget; 200 ökröt; 150 mázsa riskását; és 200,000 livert parantsoltattak adni azon Cantonok, a' mellyek fegyvert fogtak a' Frantziák ellen. — Minden Európai Követeknek, Agenseknek, és Consuloknak oda kellett *Róma* várasát hagyni, és valameddig udvarjaik a' Római Respublikának valóságát, és mástól való nem függését formaliter meg nem esmérik, addig nem is lehet nékiek oda vissza menni. — Az Oroszok 40,000 főből álló ármádiával cordont vontak a' Török Országai határok mellett.

* * *

A' közelebb múlt * posta napon költ Tóldaléknak első lapján, ezen deák szóban *Juventus*, az utólsó U-nak nagy V-vel kellett vólna nyomtatódni, másként ki nem telik az esztendő szama.